

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

§ 286 Pohjanmaan hyvinvointialueen lausuntopyyntö koskien Muutokset palveluverkossa/Sosiaali- ja terveyskeskus

Julkinen

Päätöshistoria

Vähänkyrön aluelautakunta 31.10.2024 § 32

Valmistelija Strategia- ja aluepalvelupäällikkö Suvi Aho, puh. 050 326 8877, suvi.aho(at)vaasa.fi
Hyvinvointijohtaja Virve Flinkkilä, puh. 040 512 8830, virve.flinkkila(at)vaasa.fi

Liitteet Pohjanmaan hyvinvointialueen lausuntopyyntö
Pohjanmaan hyvinvointialue, aluehallituksen pöytäkirjanote § 213
Liite § 213 3 Vaikutuksen arviointi Vähäkyrö

Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus päätti kokouksessaan 21.10.2024 (§ 213) pyytää lausuntoja asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä koskien sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkkoon suunniteltavia muutoksia. Aluehallitus perustelee muutostarpeita säästötavoitteilla ja digitaalisten palvelujen lisäämisellä, mikä vähentää fyysisten toimipisteiden tarvetta.

Ehdotuksessa on neljä erilaista palveluverkkomuutosta, joista jokaista perustellaan erikseen muun muassa alueen vähäisellä väestöpohjalla, henkilöstökustannuksilla verrattuna muihin yksiköihin, asiakasturvallisuudella ja sisäilmaongelmilla.

Vaasan kaupungin asukkaita koskevassa muutosehdotuksessa esitetään, että Vähänkyrön hyvinvointiaseman lääkärin ja sairaanhoidon vastaanotto siirrettäisiin Laihialle. Vähänkyrön asemalla on tällä hetkellä päivittäinen lääkärin ja hoitajan vastaanotto, ja samassa kiinteistössä toimivat myös lastenneuvola, suun terveydenhuolto sekä kotihoito. Laihialla on aiemmin lakkautettu yleislääketieteen osasto, ja Vähänkyrön vastaanoton siirtoa ehdotetaan näihin tiloihin.

Suun terveydenhuollon palvelut jäisivät Vähäänkyröön, koska toiminnan siirto edellyttäisi lisäresursseja. Vähäänkyröön jäisi myös lastenneuvolaa varten kaksi huonetta, joissa Pohjanmaan hyvinvointialue ehdottaa voitavan pitää myös seniorivastaanottoa, sekä kotihoidon palveluita. Pohjanmaan hyvinvointialueen arvion mukaan yhteistyö varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen kanssa säilyisi ennallaan, opiskeluhuollon palveluiden jatkuessa kouluilla ja neuvolatoiminnan omissa tiloissaan.

Lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanoton siirtoa perustellaan korkeilla vuokratukustannuksilla

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

sekä Vähänkyrön ja Laihian välillä olevan lyhyen, 15 kilometrin etäisyyden vuoksi. Muutoksella tavoitellaan noin 410 000 euron vuosittaisia säästöjä. Laihian terveyskeskus on suurempi kuin nykyinen Vähänkyrön yksikkö, minkä Pohjanmaan hyvinvointialue arvioi voivan keventää henkilöstön työkuormaa ja parantaa työturvallisuutta.

Vaasan kaupungin lausunto:

Vaasan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluverkon muutosehdotuksesta. Vaasan kaupunki suhtautuu erittäin kielteisesti ehdotukseen siirtää Vähänkyrön hyvinvointiaseman lääkärin ja sairaanhoidon vastaanotto Laihialle. Ehdotettu muutos tuhoaisi yksikön toimivat työprosessit, hoitosuhteet ja palvelurakenteet, asettaisi alueen eri väestöryhmät eriarvoiseen asemaan, heikentäisi merkittävästi Vähänkyrön elinvoimaa eikä sen avulla todennäköisesti saavutettaisi toivottuja säästöjä. Hyvinvointialueen tekemä vaikutuksen arviointi on suurpiirteinen, epätarkka ja vaikuttaa tarkoituksenhakuiselta. Vaasan kaupunki kannustaa Pohjanmaan hyvinvointialuetta huomioimaan myös nämä näkökulmat päätöksenteossaan.

Kyseenalainen säästösumma

Ehdotus Vähänkyrön vastaanoton siirrosta poikkeaa aiemmista muutosehdotuksista, joihin hyvinvointialue on pyytänyt Vaasan kaupungilta lausuntoa, sillä tämä ehdotus perustuu yksinomaan taloudellisiin syihin. Muissa palveluverkon muutosehdotuksissa viitataan sisäilmaongelmiin, asiakasturvallisuuteen, henkilöstökustannuksiin ja väestöpohjaan. Vähässäkyrössä tällaisia ongelmia ei ole. Ehdotuksen säästövaikutukseksi esitetään 410 000 euroa vuodessa, mutta tämän viitteellisen säästösumman perusteluja ei ole esitetty, eikä säästöjä voida todentaa. Myös Laihian tilojen kunnostuskustannukset ovat yhä selvittämättä. Vähänkyrön toimitilat ovat jo tarkoituksenmukaiset ja hyväkuntoiset, toisin kuin Laihian tilat. Vaasan kaupunki epäilee, että Laihian tilojen heikomman kunnon takia säästetty rahasumma ei riittäisi tilojen remonttiin, muuttokustannuksiin eikä remontin aiheuttamiin korkeampiin vuokratkustannuksiin. Myös tilojen välilliset kustannukset (esim. puhtaanapito) vain siirtyvät osoitteesta toiseen.

Sujuva toiminta vakituisilla työntekijöillä

Vähänkyrön hyvinvointiaseman perusterveydenhuollossa työskentelee vakituisia, pitkään alueella toimineita työntekijöitä, mikä on harvinaista ja arvokasta. Aseman toiminta on vuosien varrella muotoutunut alueen palvelutarpeen mukaan, hyödyttäen sekä asukkaita että henkilökuntaa. Vähässäkyrössä toimii käytännössä omalääkärijärjestelmä, jossa on hyvät, pitkät hoitosuhteet, joita on vahingollista katkaista. Valtakunnallisella tasolla tavoitellaan omalääkärimallia, mutta tämä ehdotus veisi kehitystä toiseen suuntaan. Asiakasturvallisuutta ei ole vaikutusten arvioinnissa otettu riittävästi huomioon: kohdassa "Asiakasturvallisuus" arvioidaan ehdotetut vaikutukset henkilöstöön, ei asiakkaisiin.

Pitkät työsuhteet ja henkilöstön viihtyvyys näkyvät myös siinä, että asema ei käytä

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

ostopalveluja. Jos palvelu siirrettäisiin Laihialle, on todennäköistä, että lääkärien ostopalvelujen tarve kasvaisi, mikä on vastoin hyvinvointialueen strategiaa, jossa tavoitteena on vähentää ostopalveluja. Vaasan kaupunki katsoo, että kiiteltä, hyvin toimivaa yksikköä ja kyvykästä, sitoutunutta henkilöstöä ei tule palkita yksikön sulkemisella.

Terveyserojen kasvu suomenkielisellä maaseudulla

Yksi Pohjanmaan hyvinvointialueen arvoista on yhdenvertaisuuden edistäminen, mutta Vaasan kaupunki katsoo, että tämä ehdotus kasvattaa terveyseroja. Syntyvyyden laskun megatrendi näkyy kaikkialla Suomessa, mutta Pohjanmaalla se iskee erityisen voimakkaasti suomenkieliselle maaseudulle. Myös Pohjanmaalla tarvitaan erityistoimia tilanteen korjaamiseksi. Lisäksi Vähänkyrön perustason palvelujen lakkauttamisella hyvinvointialue tietoisesti tekee Laihian eduksi päätöksiä Vaasan vähäkyröläisten kustannuksella. Vähänkyrön asukasmäärä on laskenut -12 % viimeisen kymmenen vuoden aikana, Laihialla vain -2 %. Vähänkyrön hyvinvointiasema on kaikkien ikäryhmien käytössä ja toimii tärkeänä kohtaamispaikkana paikkakunnalla. Sen lakkauttaminen heikentäisi merkittävästi alueen yhteisöllisyyttä ja vetovoimaa.

Vaikutusten arvioinnissa mainitaan, että lähipalveluja tarjottaisiin edelleen lapsille ja perheille, koska lastenneuvola jäisi paikkakunnalle. Lastenneuvola kuitenkin palvelee ainoastaan pikkulapsiperheitä, ja myös lapsiperheillä on muita palvelutarpeita hoitajan ja lääkärin vastaanotolle.

Pohjanmaan hyvinvointialue käyttää ehdotuksessaan myös maantieteellisiä perusteita. Tätä ei kuitenkaan voida pitää riittävänä perusteluna, sillä Pohjanmaalla on terveys- ja hyvinvointiasemia, joiden etäisyys toisiinsa on alle 15 kilometriä (esim. Pietarsaari-Luoto 10 km, Pännäinen-Ähtävä 12 km, Mustasaari-Vaasa 7 km), mutta näitä asemia ei esitetä lakkautettavaksi. Vähänkyrön Merikaarosta matka lähimmälle terveysasemalle tuplaantuisi muutosehdotuksen myötä yli 20:neen kilometriin.

Maantiede päinvastoin toimii vasta-argumenttina vastaanoton lakkauttamiselle: julkinen liikenne Vähänkyrön ja Laihian välillä on erittäin puutteellista. Tämä tarkoittaa, että autottomien asukkaiden - kuten lapset, nuoret, ikäihmiset, vammaiset ja maahanmuuttajataustaiset - palveluiden piiriin pääsy vaikeutuisi, ja hoitoon hakeutuminen hidastuisi. Perusterveydenhuollon palvelujen siirto etäälle voi jopa estää vähävaraisia hakemasta tarvitsemaansa hoitoa. Ehdotus ei siis huomioi kaikkia väestöryhmiä tasapuolisesti eikä edistä yhdenvertaisuutta.

Pohjanmaan hyvinvointialue siirsi Työpaja Arpeetin Laihialle muun muassa laihialaisten kulkemiseen vedoten, mutta logiikka ei näytä toimivan samalla tavalla vähäkyröläisten eduksi. Jälleen laihialaisten eduksi Vaasan vähäkyröläiset asetetaan heikompiarvoiseen

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

asemaan esittämällä Vähässäkyrössä sijaitsevien palveluiden lakkauttamista.

Ympäristövaikutukset

Vaasan kaupunki haluaa nostaa esiin myös ehdotuksen ympäristövaikutukset. Ne on arvioitu vain riskipisteellä 1, minkä katsomme olevan virheellinen arvio. Julkisen liikenteen puutteen vuoksi ehdotettu muutos johtaisi yksityisautoilun kasvuun, kun asiakkaiden ja henkilöstön olisi ajettava 15 kilometriä suuntaansa jokaisella käyntikerralla. Tämä ei tue valtakunnallista hiilineutraalisuustavoitetta.

Vaasan kaupunki toivoo, että Pohjanmaan hyvinvointialue ottaa huomioon nämä näkökohdat ja arvioi muutosehdotuksen uudelleen.

Vaasan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että perustason terveydenhuollon palvelut säilyvät Vähässäkyrössä. Kaupunki on tarvittaessa valmis keskustelemaan Pohjanmaan hyvinvointialueelle kohdistuvista vuokratustannuksista, esimerkiksi tilankäyttöä tarkastelemalla.

Strategia- ja aluepalvelupäällikkö SA

Aluelautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että Vaasan kaupunki antaa edellä olevan lausunnon Pohjanmaan hyvinvointialueelle

ja

Vähänkyrön aluelautakunta vaatii Vaasan kaupunkia turvaamaan Vähänkyrön terveyskeskuksen olemassa olevat palvelut kaikin mahdollisin keinoin.

Päätös Hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 4.11.2024 § 286

Valmistelija Hallintojohtaja Marjo Mäki-Krekola, puh. 040 487 9194, marjo.maki-krekola(at)vaasa.fi

Liitteet Begäran om utlåtande - Lausuntopyyntö § 213
Pohjanmaan hyvinvointialue, aluehallituksen pöytäkirjanote § 213
Liite § 213 3 Vaikutuksen arviointi Vähäkyrö

Vähänkyrön aluelautakunta on 31.10.2024 antanut edellä olevan lausunnon Pohjanmaan hyvinvointialueen lausuntopyyntöön, joka koskee sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkkoon suunniteltavia muutoksia ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.

Kaupunginjohtaja TH

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

Kaupunginhallitus hyväksyy Vähänkyrön aluelautakunnan lausunnon toimitettavaksi Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Päätös

Päätettiin ottaa käsittelyyn.

Esteellisyydestä ilmoittivat jäsen Katja Rajala (yhteisöjäävi, Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen jäsen) ja valtuuston 2. varapuheenjohtaja Päivi Karppi (yhteisöjäävi, Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen jäsen) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Esittelijä muutti päätösehdotuksen seuraavasti:

Vaasan kaupunginhallitus yhtyy Vähänkyrön aluelautakunnan lausuntoon toimitettavaksi Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Esittelijän uusi päätösehdotus hyväksyttiin.

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4857/00.04.01/2024

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti 7.11.2024

Vastaanottajat: